

STUDIUL STRUCTURILOR AGRARE DIN UNIUNEA EUROPEANĂ

**Camelia MĂNESCU¹, Nicoleta MATEOC-SÎRB¹,
P. I. OTIMAN¹, N. VĂRAN¹,
C.G. MATIAȘ⁵, Ana-Mariana DINCU⁶**

¹ Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a
Banatului, Timișoara
e-mail : cameliaoborocea2004@yahoo.com

Family farms are considered in developed countries the basic units in agriculture, in which family is the main source of labour force. In some countries, there are restrictions in the development of major corporations in agriculture to maintain and develop family farms. The problem of the size of agricultural exploitations that fit the demands of technical and scientific progress has been a concern of developed countries. The demand and the trend in European countries have been and still is that of increasing the size of agricultural exploitations.

Key words: commercial farms and average area

Problema dimensiunii exploatațiilor agricole corespunzător cerințelor progresului tehnico - științific a preocupat și preocupă în continuare toate țările dezvoltate. Cerința și tendința a fost și este aceea de creștere a dimensiunii exploatațiilor agricole însă este de reținut faptul că procesul creșterii dimensiunilor exploatațiilor agricole este intens și de durată.

MATERIAL ȘI METODĂ

Lucrarea de față ține să prezinte în mod obiectiv, prin intermediul analizei și comparației, situația exploatațiilor agricole din Uniunea Europeană în vederea corectării decalajelor și aspectelor negative ce caracterizează structurile agrare din România.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În țările vest-europene, până după război, exploatațiile agricole erau mici și excesiv de fărâmițate, fapt ce constituia un impediment în dezvoltarea economiei. După război, toate aceste țări au desfășurat o activitate programată de îmbunătățire a structurilor agrare (prin organizarea teritoriului, prin comasarea parcelelor pe exploatații și creșterea continuă a mărimii lor).

În decursul ultimilor 40-50 de ani, statele din Uniunea Europeană au comasat exploatațiile și au crescut mărimea lor de la 6-7 ha, fărâmițate în 5-20 parcele fiecare, la ferme familiale de 20-100 ha, complet mecanizate.

În prezent principalele forme de organizare economico-socială a agriculturii în țările cu economie de piață sunt:

a) micile gospodării țărănești (1-5 ha) – în țările vest-europene gospodăriile țărănești s-au transformat în ferme familiale complexe care cumulează activități agricole cu alte activități (turism, industrie, servicii, etc.).

b) fermele familiale - fermele (exploatațiile) familiale sunt de talie mică, mijlocie și mare. De regulă, în fermele mici și mijlocii întreaga activitate o desfășoară familia, munca salariată fiind redusă ca proporție sau temporară. Fermele mari angajează munca salariată. Unele dintre fermele familiale mari tind să se transforme în întreprinderi sau mari companii agricole.

c) societățile comerciale agricole - sunt mari ca dimensiune teritorială sau numai ca producție. Principalul scop este obținerea profitului. Astfel de întreprinderi private sunt specializate în creșterea animalelor sau în producția intensivă de fructe și legume. În multe cazuri asemenea întreprinderi integrează producția cu prelucrarea și desfacerea (integrarea pe verticală). Pot aparține unui singur proprietar sau sunt societăți pe acțiuni. Activitatea este condusă de manageri.

d) cooperativele și asociațiile de cooperative agricole - sunt organizații ale fermierilor sau ale cooperativelor fermierilor, create în scop de afaceri și profit. Cooperarea se realizează pe verigi ale lanțului agroalimentar; aprovizionare, desfacere și mai rar sau deloc în sfera producției. Cooperarea se poate realiza fie pe bază de contract fie prin organizarea activității în unități comune (cooperative, asociații de cooperative).

Ferma familială - este considerată în țările dezvoltate unitatea de bază în agricultură, în care familia este sursa principală a forței de muncă. Ferma familială reprezintă o formă de organizare care asigură stabilitatea politică și socială. În unele țări s-au impus restricții de limitare a formării marilor corporații în agricultură, tocmai pentru a stimula menținerea și dezvoltarea fermelor familiale.

Majoritatea fermelor mici și mijlocii din Europa Occidentală au un caracter diversificat practicând alături de activități agricole și turism, servicii sau prelucrarea unor produse.

Fermele familiale comerciale, în special fermele mari, își organizează activitatea în scop de afaceri și profit.

Fermele familiale, ca și mica gospodărie țărănească, au un rol **demonopolizator** în agricultură, cu efecte favorabile asupra dezvoltării democratice. Ele îndeplinesc, de asemenea, un rol integrator pe orizontală și verticală în organizarea sectorului național sau regional (comunitar) în cazul U.E. În același timp în procesul concurenței, fermele familiale mici și mijlocii precum și gospodăriile țărănești sunt supuse unui important proces de erodare, numărul lor reducându-se an de an chiar în condițiile sprijinirii lor de către stat.

Pe ansamblul țărilor U.E. mărimea medie a suprafeței agricole pe o fermă a manifestat tendința continuă de creștere de la 4-8 ha (în 1950), la 18,7 ha SAU în anul 1993 și până la 19 ha în 2005. Pentru cele 15 țări ale U.E. numărul și suprafața medie exploatațiilor agricole sunt prezentate în tabelul 1.1. Analizând datele din

tabelul 1. se poate observa cu ușurință că exploatațiile țărilor Uniunii Europene, sunt în general de mărime mică și mijlocie, cu variații evidente de la o țară la alta și de la o zonă agricolă la alta în cadrul aceleași țări.

Tabelul 1

Suprafața medie pe fermă în țările membre UE-15

Țara	Total ferme (mii)	Suprafața medie pe fermă (ha)
Belgia	62	22,4
Danemarca	58	46,4
Germania	472	36,3
Finlanda	81	26,8
Fransa	664	42,0
Grecia	814	4,4
M. Britanie	233	67,8
Irlanda	142	31,3
Italia	2152	7,1
Luxemburg	2,9	44,1
Olanda	102	18,9
Austria	200	16,8
Portugalia	4,16	9,2
Suedia	81	38,4
Spania	1287	20,0
UE-15	6766	19,0

Sursa: Statistica Fao.org

Pentru cele 15 state membre ale Uniunii Europene numărul și suprafața exploatațiilor agricole pe clase de mărime sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 2

Numărul și mărimea exploatațiilor agricole în UE-15, 2006

Grupa de mărime	Nr. expl. (mii)	% în total	Suprafața (ha)	% în total	Suprafața medie/expl. (ha)
0-5 ha	3517,16	56,9	7000	5,5	1,9
5-20 ha	1382,92	22,4	14000	11,1	10,1
20-50 ha	669,96	10,8	24500	19,3	36,5
> 50 ha	611,17	9,9	81200	64,1	132
Total	6181,90	100	126700	100	20,5

Sursa: Agricultura Uniunii Europene, Statistici, Eurostat, 2007.

Distribuția fermelor pe clase de mărime a suprafeței agricole este diferită de la o țară la alta. În timp ce în țările din zona mediteraneană (Grecia, Italia, Portugalia) ponderea cea mai mare o dețin exploatațiile mici, în zonele vestice și nordice ale Europei (Fransa, Anglia, Germania, Danemarca), ponderea mare o au fermele cu 20-50 hectare și peste 50 hectare. Din punct de vedere al suprafeței deținute este de reținut că fermele de 20-50 hectare și peste 50 hectare au cea mai mare importanță economică. Mai mult de jumătate din suprafața agricolă a U.E. (61,4 %) se află în fermele de peste 50 ha și doar 5,5% din suprafața agricolă se află în exploatații cuprinse între 0-5 ha.

Centrul de greutate evoluează dinspre grupa de mărime a fermelor între 0-10 hectare, - unde numeric acestea reprezintă încă peste 68% din totalul fermelor

țărilor UE-15, dar numai 10% ca suprafață aferentă, - spre fermele în mărime de peste 50 hectare, care numeric reprezintă doar 8,6% în timp ce ocupă peste 61% din suprafața utilă a țărilor membre (fig. 1).

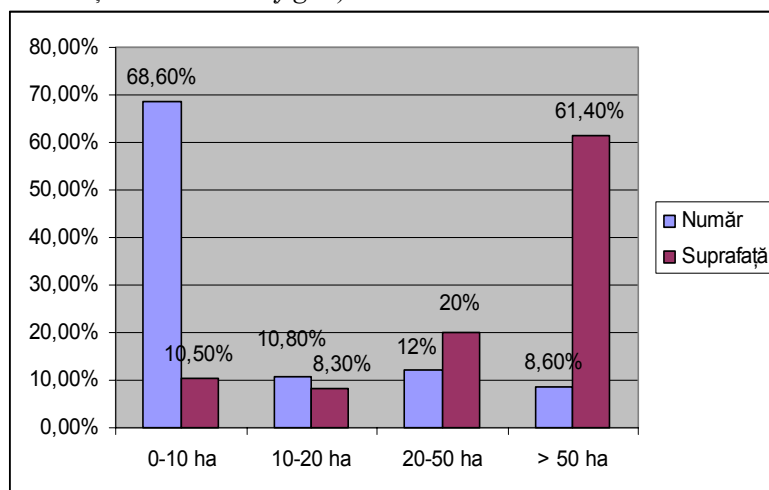

Figura 1 Ponderea fermelor agricole (număr și suprafață-media UE)

Noile orientări ale politicii agricole a Uniunii Europene vizează cu prioritate dezvoltarea rurală abordată într-o manieră globală, integrată, care cuprinde toate componentele vieții economice și sociale, având ca scop menținerea viabilității comunităților rurale. Această nouă viziune a politicii agricole își propune să acopere întreg spațiu rural european, nu doar zonele defavorizate.

CONCLUZII

Analizând modul în care au evoluat fermele vest-europene, se constată faptul că nu s-a schimbat caracterul activităților. Cu toate că au avut loc transformări importante în domeniul tehnologiilor de lucru, al producției agricole, creșteri ale suprafețelor exploatațiilor agricole și ale efectivelor de animale, caracterul familial al activității în fermă a rămas același.

BIBLIOGRAFIE

1. Anca, A, 2005 – *Reprezentarea și apărarea intereselor agricultorilor – Experiența mondială*, Ed. Augusta, Timișoara.
2. Mateoc-Sîrb, Nicoleta, 1999 - *Exploatația agricolă*. Ed. Agroprint, Timișoara.
3. Otman P.I. și colab., 2006 – *Dezvoltarea rurală durabilă în România*. Ed. Academiei Române, București.
- 4.***- *Reforma Politicii Agricole Comune, Directoratul General pentru Agricultură al Comisiei Europene*, Analiză de impact, martie, 2003.
- 5.***- *Situația agriculturii în Uniunea Europeană*, Raportul anual al UE, Bruxelles, 2001.
- 6.*** - <http://www.europa.eu.int>
- 7.*** - <http://www.fao.org>
- 8.*** - <http://www.epp.eurostat.ec.eu.int>.